

Inhoud

Inleiding
ix

Zen is hier
1

Woordenlijst
127

Verder lezen
131

Bijdragen
133

Dankwoord
137

Inleiding

Shunryu Suzuki Roshi was een soto-zenpriester uit Japan. In 1959, hij was toen 55 jaar oud, kwam hij in San Francisco aan. Hij ging hiernaartoe om een congregatie van Japanse Amerikanen bij te staan in Sokoji, Soto Zen Mission, een tempel op Bush Street in Japantown. Zijn missie was echter veel groter dan zijn gastheren voor hem in gedachten hadden. Zijn droom was om de beoefening van wijsheid en verlichting van de Boeddha zoals hij die van zijn leraren had geleerd, in het Westen te introduceren. Hij bracht degenen die zich aangetrokken voelden tot de filosofie van zen iets om te doen, namelijk *zazen* (zenmeditatie) en *zentraining* (de toepassing van zazen in het dagelijks leven). Al snel ontstond er een gemeenschap van leerlingen om hem heen. Velen van hen verhuisden naar appartementen in de buurt, zodat ze 's ochtends vroeg en 's avonds naar Sokoji konden lopen voor zazen.

In 1964 begon een klein groepje leerlingen dagelijks zazen te beoefenen in Los Altos, ten zuiden van San Francisco en er ontstonden andere groepjes in Mill Valley en Berkeley. Suzuki Roshi, zoals hij werd genoemd, bezocht iedere groep indien mogelijk een keer per week. Tot 1967 woonde hij uitsluitend in Sokoji, tot het Zen Mountain Center werd opgericht in Tassajara Springs, diep in de wildernis van Monterey County. Deze afgezonderde plek in de bergen was niet alleen het eerste boeddhistische klooster voor westerlingen, het brak ook met de traditie doordat mannen en vrouwen, gehuwd en ongehuwd er samen konden beoefenen. Dit is de plek waar veel bijdragen in dit boek zich hebben afgespeeld. In november 1969 verliet

Suzuki Roshi Sokoji om het City Center op Page Street in San Francisco op te richten, een zencentrum waar mensen ook konden wonen. Daar stierf hij in 1971.

Voor Suzuki Roshi is de *zendo* of zazenruimte het hart van een zentempel. Daar kwam hij met zijn leerlingen samen voor zazen – wat vaak gewoon ‘zitten’ werd genoemd – formele maaltijden en diensten waarin de soetra’s, boeddhistische teksten, werden geciteerd. Hier gaf hij ook zijn lezingen, die ook wel *dharmalezingen* worden genoemd. *Dharma* is een Sanskrietwoord voor de boeddhistische leer. Meestal werd er een of twee keer veertig minuten zazen beoefend, ’s ochtends vroeg en ’s avonds. Soms was er ook *sesshin*, dan werd er van ’s ochtends vroeg tot ’s nachts zeven dagen achter elkaar zazen beoefend. De beoefening werd alleen onderbroken voor korte wandelingen, diensten, maaltijden, lezingen en korte pauzes. Tijdens *sesshin* had Suzuki formele privégesprekken met zijn leerlingen, deze worden *dokusan* genoemd.

Het belangrijkste onderricht van Suzuki vond in stilte plaats, door de manier waarop hij een theekopje oppakte, iemand die ergens op een pad of door een gang liep begroette, en met zijn leerlingen samen aan het werk was, at en mediteerde. Maar als de gelegenheid om te spreken zich voordeed, maakte hij diepe indruk. Dit boek is een verzameling van die impressies. Iedere korte uitwisseling ligt opgeslagen in het geheugen van iemand die deze woorden al dertig jaar of langer met zich meedraagt. Hun indrukken van Suzuki Roshi laten zien dat zijn manier van doen niet systematisch of formeel was. Hij benadrukte dat de ongrijpbare geest van het boeddhisme blijft bestaan, terwijl de manieren waarop die geest zich uitdrukt voortdurend veranderen. De leer van de Boeddha, zei hij, is bedoeld voor specifieke momenten, mensen en situaties en zijn relatief en onvolmaakt.

Shunryu Suzuki heeft duizenden mensen aangeraakt, boeddhisten en niet-boeddhisten, veel mensen direct en nog veel meer via een inmiddels heel bekende verzameling lezingen met de titel *Zen Mind, Beginner's Mind (Met zen beginnen)*. Tegenwoordig zijn er overal in het Westen kleine boeddhistische groepjes die in zijn en andere tradities staan; dit is in niet geringe mate mede te danken aan de inspanningen van deze man.

In 1999 publiceerde ik een biografie van Suzuki met de titel *Crooked Cucumber: The Life and Zen Teaching of Shunryu Suzuki (Kromme komkommer – leven en zenonderricht van Shunryu Suzuki)*. Nog altijd verzamel ik de mondelinge overleveringen uit die periode, interview en correspondeer ik met mensen over hun ervaringen met Suzuki Roshi en zenbeoefening, en denk ik na over wat ik heb geleerd tijdens de vijf jaren dat ik met hem studeerde. *Zen is hier* put uit deze verslagen, het archief van het Zen Center en uit enkele andere bronnen. De titel komt uit een van de uitwisselingen in dit boek. ‘Zen is overal,’ zei Suzuki Roshi instemmend tegen een leerling: ‘maar voor jou is Zen hier’.

Ik hoop dat je zult genieten van de wijsheid van Suzuki Roshi; hij had groot vertrouwen in die van jou.

ZEN
IS
HIER

Op een ochtend beoefenden we zazen, toen Suzuki Roshi spontaan een korte toespraak gaf waarin hij zei: 'Jullie zijn allemaal volmaakt zoals jullie zijn... en jullie zouden nog wel iets kunnen verbeteren.'

光

Op een keer vroeg ik Suzuki Roshi 'Wat is nirvana?'
Hij antwoordde: 'Een ding helemaal afmaken tot het klaar is.'

光

Op een dag in Tassajara pakten Suzuki Roshi en een groep leerlingen wat gereedschap en liepen een heet, stoffig pad omhoog om ergens te gaan werken. Toen ze boven waren, kwamen ze erachter dat ze een schep vergeten waren. De leerlingen begonnen te discussiëren over wie er terug zou gaan om deze te halen. Toen ze eruit waren, keken ze om zich heen en zagen dat Roshi er niet meer was. Hij was al halverwege het bergpad om de schep te halen.

光

Op een dag klaagde ik bij Suzuki Roshi over de mensen met wie ik werkte.

Hij luisterde aandachtig. Ten slotte zei hij: 'Wil je iemands goede eigenschappen zien, dan moet je een rustige geest hebben.'

光

Een leerling vroeg tijdens dokusan: 'Als een boom in het bos omvalt zonder dat iemand het hoort, maakt hij dan geluid?'

Suzuki Roshi antwoorde: 'Het maakt niet uit.'

光

Het was mijn eerste sesshin en aan het eind van de eerste dag was ik ervan overtuigd dat ik het niet zou volhouden. Die middag was mijn man aan de beurt voor dokusan. Hij vroeg Suzuki Roshi of hij mij in plaats van hem wilde zien.

‘Het is een grote vergissing,’ zei ik tegen Roshi. ‘Ik houd dit helemaal niet vol, ik ben alleen maar hier om bij mijn man te zijn.’

‘Er is geen vergissing,’ hield hij vol. ‘Natuurlijk mag je gaan, maar je kunt nergens heen.’

光

Op een dag zat een leerling in de zaal van Sokoji toen Suzuki Roshi op hem afkwam.

‘Dat je leeft is al genoeg,’ zei Suzuki, waarop hij zich omdraaide en wegliep.

光